

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України
з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів
6 листопада 2024 року

Веде засідання голова Комітету ТРЕТЬЯКОВА Г. М.

ГОЛОВУЮЧА. Пан Сергій Гривко, ви з нами?

Шановні колеги, чекаю, хто в нас секретарем буде. Михайле Михайловичу, які є пропозиції? Зараз має Тарасенко підійти. Сергій Гривко, ви з нами? Ми втратили з Олегом Арсенюком, ми втратили потужне плече, яке своєчасно приходило на роботу нашого комітету і ще виконувало функції секретаря.

Шановні народні депутати, у нас в залі з'явився Тарасенко Тарас. Прохання до вас, чи не будете ви проти, щоб він сьогодні виконав функцію секретаря?

ЦИМБАЛЮК М.М. Галино Миколаївно, чи це не буде для нього велике пониження? Він же в нас заступник голови, а секретар це нижчий ранг. Через те чи тут немає конфлікту інтересів, чи не буде для нього це пониження?

ГОЛОВУЮЧА. Михайле Михайловичу, це тимчасово виконуючий обов'язки, тимчасово. Знаєте, як до мене колись приїздила, я думаю, що і до вас, ви ж там були в Прибалтиці, міністерка Латвії, здається, соцполітики, вона одночасно була міністеркою соцполітики і виконувала обов'язки міністра освіти і науки і одночасно була народним депутатом, парламентарем. Тобто в них маленька країна і в них всі оці посади. О, Сергій Гривко. Все, передаємо Сергію Гривку. Пане Сергію, ви не проти побути в

нас виконуючим обов'язки секретаря? Тоді прошу провести голосування, хто у нас на зв'язку. Дякую, Михайле Михайловичу, за дискусію.

ЦИМБАЛЮК М.М. Бачите, більше того, ми зберегли заступника.

ГРИВКО С.Д. Бажаю здоров'я, шановні колеги. Прошу підтвердити свою присутність на засіданні комітету.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. На місці.

ГРИВКО С.Д. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Доброго дня. Є.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Струневич Вадим Олегович. Струневич Вадим Олегович! Поки немає.

Бабенко Микола Вікторович. Бабенко Микола Вікторович. Немає.

Гривко Сергій Дмитрович є.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. Добрий день. На місці.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Колеги, вітаю. Никорак присутня.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Доброго дня, колеги. Пане Михайле, дякую за те, що озвучили турботу про мою роботу. Але я роботи не боюся, тому дякую. Готовий одну, другу, третю роботу брати на себе.

На місці.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Добрий день, шановні колеги. Тимошенко є.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Циба Тетяна Вікторівна. Циба Тетяна Вікторівна! Поки немає.

7 присутніх.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати. У нас є кворум. Розпочинаємо наше засідання. Порядок денний вам доведений був заздалегідь відповідно до Закону про роботу комітетів у Верховній Раді.

У мене прохання лише змінити порядок розгляду питань. Якщо з нами Лада Булах... Пані Ладо, ви з нами? Ладо Булах, ви з нами? Мене просила просто Лада Булах як перша авторка законопроекту, питання якого ми розглядаємо в пункті 6, це проект Закону про систему охорони психічного здоров'я в Україні (реєстраційний номер 12030), розглянути цей законопроект першим, бо в неї на 12-у є засідання Комітету охорони здоров'я нації. Якщо вона з нами і з нами пані Микичак Ірина, екзаступник міністра охорони здоров'я і одна із співавторок цього законопроекту, яка працює зараз в громадській організації і яка активно займається підготовкою законопроектів і надання соціальних послуг нашим громадянам.

Будь ласка. Так, Лада, все. Тоді, шановні народні депутати, і пані Лада з нами, і тому я пропоную змінити розгляд порядку денного наших питань і розглянути пункт шостий нашого порядку денного першим. А далі перейти вже відповідно до нашого порядку денного.

ЦИМБАЛЮК М.М. Галино Миколаївно, можна?

ГОЛОВУЮЧА. Так, Михайле Михайловичу, будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Я підтримую вашу позицію, але давайте стосовно першого питання, я бачу, що там є інформація Мінекономіки про стан реформування Держслужби зайнятості. Немає поки що, я, можливо, колеги, не бачив, але вчора не було жодних матеріалів стосовно цього питання на сайті. І наскільки відомо є лист щодо відсутності керівника зайнятості у державі. І я вважаю, що було б доцільно, можливо, запросити і послухати при ній це питання, тому що воно надзвичайно важливе.

Бо у нас навіть, якщо тут про результати комплексного обстеження ефективності роботи, то як можна ефективність роботи розглядати без того, як дати людині пояснення? До речі, навіть заочне засудження теж це передбачає.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Михайле Михайловичу.

Справа в тому, що Державна служба зайнятості існує сьогодні в протиправний спосіб і управляє грошима фонду безробіття, по яких, я думаю, що нам у прокуратуру ще потрібно писати. Тому ми ж не запрошували голову Фонду соціального страхування, коли його реформували. Більше того, це державна установа, це навіть не ЦОВВка, вона навіть не випрацьовує

політику. Тому ефективність ми можемо розглянути в зв'язку з тим, що іноземні партнери робили аналіз.

А те, що керівниця Державної служби зайнятості чогось поїхала за кордон – це теж є цікавим питанням. Я думаю, що їй багато роботи всередині України і немає чого їздити по закордонах. Ну така справа.

І я не думаю, що нам потрібно змінювати цей порядок. Нам потрібно послухати саме дослідження, яке робили наші іноземні партнери щодо неї. А пані Жовтяк, вона присутня у нас доволі часто на комітеті. Водночас, я думаю, що її компетенції для роботи з комітетом щодо випрацювання тих політик, які виписані у Законі про зайнятість та у Законі про загальнообов'язкове державне страхування від безробіття, вони кажуть про те, що вона просто не виконує норми закону. Тому ми можемо послухати, звісно, голову, але я думаю, сьогодні ми заслуховувати будемо іноземні наші аналізи.

ЦИМБАЛЮК М.М. Галино Миколаївно, я вибачаюсь. Я не проти, я не адвокат конкретно когось, я за принципи. Комітет соціалістики та захисту прав ветеранів відрізнявся від інших тим, що ми завжди давали можливість, чи це навіть громадським організаціям висловити свою позицію, а потім ухвалювали рішення. Через те я просто вніс пропозицію, можливо перенести, коли буде вона. А стосовно її закордонного відрядження я з вами погоджуюся. Є Мінекономіки...

ГОЛОВУЮЧА. Гарзд. Семеро будуть чекати одну. Немає питань. Ми послухаємо, перенесемо.

Таким чином, є прохання зняти це питання з порядку денного.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Пані Галино, можна слово?

ГОЛОВУЮЧА. Так, будь ласка, Юліє Володимирівно. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановні колеги, я хотіла би підтримати, щоб шостий пункт ми розглянули зразу, першим. Тут немає ніяких проблем.

Але я, пані Галино, хочу сказати, що не можна, ми демократична країна, ми демократична команда, демократичний парламент, ми не можемо засуджувати людину в її відсутність. Ну хоча б слово дати їй, хай вона хоча б щось скаже. Ну такого не може бути, щоб у відсутність керівника розглядалася робота відомства. Тому я дуже прошу підтримати тут Михайла Михайловича. Тому що це порушення просто всіх нормальних і норм, і стосунків.

Тому просто прошу це в пакеті поставити на голосування: перенос шостого питання на перше і перенесення розгляду першого питання тоді, коли буде керівник і ми можемо заслухати всіх разом.

ГОЛОВУЮЧА. Я думаю, що треба голосувати по-різному. Давайте тоді проголосуємо перенесення шостого питання на пункт один і окремо проголосуємо зняття пункту першого в порядку контролю комітету. І підемо на приводі того, що ми будемо чекати людину, яка порушує закон. Але добре, будемо голосувати за це.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Пані Галино, вона у відрядженні. Я прошу – проголосуйте пакетом.

ГОЛОВУЮЧА. Вона ж від цього порушувати закон не припинила, від того, що вона у відрядженні. Вона ж не припинила...

ТИМОШЕНКО Ю.В. Ну, людину послухати треба, послухати, хоча б послухати.

ГОЛОВУЮЧА. Гаразд, будемо слухати всіх...

ТИМОШЕНКО Ю.В. Ну, вона буде мати право на всі закиди, які будуть сьогодні, скажімо, на бік її роботи лунати, хоча б щось відповісти. Тому що нам треба зважену позицію...

ГОЛОВУЮЧА. Пані Юліє, я не проти, я ставлю це на голосування.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Так поставте це пакетом.

ГОЛОВУЮЧА. Це не пакет, а це два різних питання. Я буду голосувати по-різному щодо перенесення і щодо розгляду питання по Державному центру зайнятості. Я вважаю, що це неповага до комітету, про яку ви весь час кажете як голова фракції.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Це неповага до прав керівника, коли заслуховується питання без присутності керівника. Це некоректно в принципі.

ГОЛОВУЮЧА. Пані Юліє, це питання мало розглядатися в кінці першого кварталу. Мені Міністерство економіки, Державна служба зайнятості, також іноземні партнери обіцяли, що законопроект щодо реформування Державного центру зайнятості буде винесено наприкінці першого кварталу цього року. Таким чином, це наше контрольне питання. Людина, яка порушує те, що їй надавалося як робота від комітету, немає питань, давайте проголосуємо окремо те питання і окремо щодо цього.

Будь ласка.

_____ . У мене є питання до представника Міністерства економіки. Пані Тетяно, а ви можете повідомити, коли представник центру зайнятості, директор, буде на місці? Коли повернеться? Для того, щоб ми хоча б розуміли якісь часові параметри.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, пані Бережна.

БЕРЕЖНА Т.В. Шановна Галино Миколаївно, шановні колеги, так, у нас є інформація, що Юлія Сергіївна зараз у відрядженні і повертається з цього відрядження. Я думаю, що наступного тижня вона вже буде і зможе прокоментувати по тих питаннях. Тому що я тут погоджуюся, що зрозуміло, що є рекомендації, але є той, хто ці рекомендації має виконувати і виконує, тому важливо послухати обидві сторони.

_____ . А дата є відома повернення? Просто конкретна дата. Ви сказали: "Повертається". Це повертається, ми можемо і у п'ятницю заслухати. Тобто якась конкретна дата є повернення її в Україну?

БЕРЕЖНА Т.В. Четвер.

_____ . Четвер, так?

ГОЛОВУЮЧА. І ще цікаво, за чий гроші вона за кордоном перебуває? За гроші соцстраху, яких нам не вистачає для того, щоб виплачувати людям, які постраждали в результаті нещасного випадку на виробництві? За які кошти вона перебуває за кордоном? Нехай також звіт до комітету надасть, коли приїде.

_____. Тоді є пропозиція, якщо в п'ятницю, перенести на п'ятницю розгляд.

ГОЛОВУЮЧА. Гаразд, на п'ятницю. Немає питань, колеги, щоб ми в п'ятницю зібралися?

_____. Заперечень немає.

ЦИМБАЛЮК М.М. Шановні колеги, може тоді голосуємо по процедурі перенесення питання. Так? Друге, що переносимо заслуховування Державної служби зайнятості і визначимо чітко день, коли тоді.

_____. Так.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Тоді ми можемо голосувати пакетом. Ми переносимо на п'ятницю заслуховування контрольного питання щодо Державної служби зайнятості. Відповідно голова має прийти до нас з повідомленням, за рахунок яких коштів вона там перебувала, а також розкладку, куди витрачаються 3 мільярди гривень, на яку заробітну плату грошей соцстраху. І відповідно, коли буде виконана вимога Закону "Про зайнятість населення" і Закону "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" щодо того, що Державний центр зайнятості має мати статус центрального органу виконавчої влади.

Власне це питання, яке ми розглядали в першому кварталі цього року і зазначали на порушення в тому числі і фінансової дисципліни щодо використання коштів соцстраху. В тому числі і стаття 38, в державний бюджет яка була внесена на 2025 рік, яким ми націоналізуємо 10 мільярдів

коштів фонду безробіття з системи соцстраху на державний бюджет. І як ця націоналізація відбулася, в контактах чи без контактів з соціальними партнерами?

Тому давайте ми це питання розглянемо в п'ятницю.

І питання перше, ми пункт шостий розглядаємо першим.

Будь ласка, Сергію, проведіть голосування.

ГРИВКО С.Д. Уточнення, одне голосування пакетом, так?

ГОЛОВУЮЧА. Так.

_____ . Я думаю, що всім зрозуміло? Щоб ми потім не говорили, що ми проголосували не за те. Я думаю, зрозуміли? Якщо є зауваження, то скажіть, будь ласка.

ГРИВКО С.Д. Нема. Тоді голосуємо, шановні колеги.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

ГРИВКО С.Д. Цимбалюк Михайло.

ЦИМБАЛЮК М.М. За.

ГРИВКО С.Д. Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. За.

ГРИВКО С.Д. Є, дякуємо.

Бабенко Микола Вікторович. Немає.

Гривко Сергій Дмитрович – за.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

ГРИВКО С.Д. Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

ГРИВКО С.Д. Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. У мене уточнення: це ж на п'ятницю наступного тижня, правильно?

ГОЛОВУЮЧА. Цього тижня.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Так казали ж, що вона повертається в четвер на наступному тижні.

ГОЛОВУЮЧА. Ні, в цей четвер.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Ні, вони сказали, що повертається на наступному тижні міністр. Просто уточніть зараз, тому що який зміст? Якщо на наступну п'ятницю, то безумовно...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, пані Бережна.

БЕРЕЖНА Т.В. Колеги, я пропоную, тут є заступниця Юлії Сергіївни Жовтяк Валентина Рибалко. Прокоментуйте, будь ласка, якщо можна, тому що все ж таки це орган, який точно знає дати відряджень.

РИБАЛКО В.М. Шановна Галино Миколаївно, шановні члени комітету! Юлія Сергіївна повертається завтра.

ТИМОШЕНКО Ю.В. А, ну все. Тоді я – за. Дякую колегам, що дослухалися до нашої пропозиції.

ГОЛОВУЮЧА. Головне, Юліє Володимирівно, не затягувати питання порушення закону. Розглядаємо з керівницею, але я думаю, що потрібно робити висновки по людях як executive authority, як та виконавча влада, яка є, яка не впроваджує зміни до закону роками.

Дякую.

ГРИВКО С.Д. Дякую, Юліє Володимирівно, Галино Миколаївно.
Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. За.

ГРИВКО С.Д. 9 – за.

ГОЛОВУЮЧА. Отже, шановні народні депутати, ми переходимо до пункту 6 нашого порядку денного: розглядаємо проект Закону про систему охорони психічного здоров'я в Україні (реєстраційний номер 12030).

Пропоную послухати народну депутатку Ладу Булах, яка є першою авторкою цього законопроекту, а потім надати слово пані Микичак, яку я вже презентувала.

Будь ласка, пані Ладо.

БУЛАХ Л.В. Доброго ранку, колеги! Дякую, це було моє прохання, так якось ми працюємо, що одночасно зараз і цифровізація засідає, і соціальна політика, і наш комітет здоров'я, який зараз почне свою роботу, тому дякую, що дали можливість мені виступити у вас безпосередньо.

Колеги, голово, дозвольте мені коротко представити цей законопроект про систему охорони психічного здоров'я 12030. Так, я головний автор, але насправді там величезна кількість нас виступили, і законопроект отримав, на мій погляд, потужну підтримку колег з різних фракцій і партій нашого парламенту.

Впевнена, що ви знаєте ключові засади цього законопроекту, але коротко нагадаю про головне. Дві відповіді на два питання: чому взагалі Комітет з питань здоров'я нації разом з Національним центром психічного здоров'я саме зараз вирішив створити, напрацювати і зареєструвати цей законопроект? Внаслідок і COVID-19, нашої епідемії, яка не закінчується все ж таки, і тривалого збройного конфлікту та інших стресових чинників, значно зростає кількість осіб, кількість громадян, які потребують психосоціальної підтримки і ... *(не чути)* допомоги і психотерапії і, на чому я хочу, ну, я підкреслюю, і психологічної і психофізіологічної реабілітації.

Вже сьогодні, відповідно за дослідженнями, більше 40 відсотків українців потребують психологічної допомоги, але культура користування послугами психологів в Україні демонструє все ж таки низький рівень довіри

до цих послуг, тому що 78, майже 80 відсотків українців ніколи, ніколи навіть не мали отримати послугу психолога або психотерапевта. І просто, як на мене, дуже яскраві і сумні цифри, які можуть демонструвати рівень стресостійкості українського суспільства.

Нині 1,2 мільйона українців є ветеранами, носіями унікального досвіду участі в бойових діях і кожна з цих жінок і чоловіків потребують психосоціальної реабілітації. 78 українців, відсотків я маю на увазі, ну майже 80 відсотків або мають серед знайомих загиблу людину, або важкопоранених - це під час цієї великої війни повномасштабної. І остання цифра – 14 мільйонів українців, ну майже це третина нашого населення, були вимушені залишити свої домівки і також потребують психологічної допомоги.

Відповідно зараз ми зареєстрували Закон про охорону психічного здоров'я і прийняття даного законопроекту дозволить створити ефективну систему охорони психічного здоров'я в Україні, сприятиме формування нової культури підтримки психічного здоров'я, яка буде орієнтована на дотримання і прав людини, і інклюзивність, безпечність і доступність послуг для всіх громадян, і забезпечить покращення якості життя та продуктивності українців будь-якого віку, починаючи з дитячого садочка і закінчуючи людьми літнього віку, забезпечить міжсекторальну взаємодію, тому що в запропонованій моделі ми піднімаємось над рівнями всіх органів центральної влади, тобто система психічного здоров'я реалізовуватиметься низкою міністерств. І забезпечить цю міжсекторальну взаємодію створена державна установа, державна комісія, яка буде регулювати правила гри на державному рівні і громадській активності надання послуг психічного здоров'я і впровадить в національне правове поле сучасних вимог Всесвітньої організації охорони здоров'я та Європейського Союзу.

Тому на цьому я завершу свою презентацію коротку і прошу Комітет соціальної політики проголосувати і рекомендувати як і Комітету охорони

здоров'я прийняти законопроект 12030 і рекомендувати Верховній Раді до першого читання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Ладо.

Чи є питання до пані Лади?

Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую.

Дякую колезі за дуже цікаву законодавчу ініціативу, бо насправді ця тема є дуже актуальна. У мене до вас два питання.

Перше. Ви своїм законопроектом пропонуєте створення ще національної комісії при уряді як додатковий орган контролю. І ця комісія, за вашою ідеєю, буде фінансуватися за кошти міжнародних партнерів з так званої технічної допомоги. А де є гарантія, що ця технічна допомога буде системною і постійною, як мінімум, довгостроковою, а можливо вона закінчиться при зміні десь когось позиції чи влади, і тоді що, ця комісія припинить своє існування чи вона перекладеться на плечі державного бюджету? Це перше питання.

І друге питання. Ви пропонуєте, що в колективах, де більше 50 працівників, створювати такі підрозділи по психічному здоров'ю. Це додатково ляже на плечі роботодавця чи є у вас задумки іншого характеру?

Дякую наперед за відповідь.

БУЛАХ Л.В. Насправді дякую за питання. З цих питань мені насправді дуже радісно, що в принципі концепція самого законопроекту вам імпонує. Тому що питання вже такі практичні. Так, я на них відповім.

Щодо фінансування, можливо десь ви там нечітко маєте уявлення, у самому законі прописано, що національна комісія фінансується з державного

бюджету, а також з інших джерел, не заборонених законом. І це насправді класичне формулювання, так фінансується і Центр громадського здоров'я, і Національна служба здоров'я, і будь-які центральні органи виконавчої влади. Тому що ... *(не чути)* усвідомлюємо дефіцит державного фінансування, і щоб у цієї комісії як у державної установи була додаткова можливість отримувати фінансування в рамках грантів і міжнародних проектів, я думаю, що це є слушно. Але все одно основне джерело фінансування, це буде державний бюджет.

І друге питання. Так, по ньому була у нас дискусія, у п'ятницю ми проводили великі широкі консультації у Центрі психічного здоров'я з неурядовими організаціями, з представниками психотерапевтичних об'єднань. Дивіться, цей законопроект дійсно пропонує створити державну установу – має хтось взяти на себе відповідальність регулювати цю сферу, яка є насправді наскрізною в більшості систем державної влади і державних систем надання послуг: і медичних, і освітніх, і соціальних, і інших. І тому (я просто намагаюся якомога коротше пояснити), робота іноді для людини це те місце, де вона більше всього проводить часу, і роботодавець не може не цікавитися станом психічного здоров'я працівника.

Законопроект створює національну комісію, але вона не є органом контролю. В законопроекті немає жодних контрольних функцій, якими буде наділена ця комісія, там штрафи, або відповідальності. Але після консультацій із Всесвітньою організацією охорони здоров'я і з Всесвітньою організацією праці все ж таки, за їхніми рекомендаціями, ми лишили цю статтю як обов'язкову опцію до виконання. Роботодавець повинен прийняти в себе в рамках свого виробництва або організації політику збереження психічного здоров'я, але не вигадувати велосипед, а взяти за приклад якесь положення, яке буде рекомендовано і напрацьовано цією комісією, Національною комісією психічного здоров'я. І як мінімум, звертати увагу на психічний стан працівників і як з метою збереження їх продуктивності і

відповідно з метою вчасної діагностики для того, щоб рекомендувати людині – можливо вона вигорає, можливо їй треба піти у відпустку, можливо їй треба порекомендувати змінити основний вид діяльності, піти у інший відділ, тому що вона вже вигоріла на своєму робочому місці. Можливо просто треба дати 3 дні для того, щоб людина мала можливість піти і отримати послугу психолога або психотерапевта, або психіатра. Як мінімум, просто цікавитися станом психічного здоров'я своїх працівників.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Ладю.

Водночас законопроект, я там другий автор, не передбачає наразі джерел фінансування за рахунок державного бюджету.

Михайле Михайловичу, я би просила зараз може надати слово...

Не буде фінансування з державного бюджету. Якщо б було фінансування з державного бюджету, то потрібно було б у техніко-економічному обґрунтуванні вносити зміни.

БУЛАХ Л.В. Дякую, пані Галино. Це ми після консультації... На консультації ми прийшли до цього висновку: до другого читання ми будемо змінювати цю редакцію і будемо додавати з державного бюджету.

ГОЛОВУЮЧА. Давайте ми подумаємо, що ми будемо змінювати до другого читання. Поки що фінансування з державного бюджету не передбачається.

Михайле Михайловичу, ви не проти, якщо я зараз дам вам слово і надамо потім слово Микичак Ірині, яка є директоркою з розвитку Координаційного центру з психічного здоров'я нації? Відповідно, щоб вона розповіла більш детально.

Михайле Михайловичу, будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Я думаю, що, пані Галино, я погоджуюся, що спочатку давайте послухаємо пані Ірину, можливо деякі питання відпадуть, бо пані Ірину ми поважаємо і знаємо як фахівця загальнодержавного масштабу і до її думки прислуховуються не тільки медики, а інколи і політики. Будь ласка, через те пані Ірина, а потім тоді я.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, пані Ірина.

МИКИЧАК І.В. Дякую.

Добрий день, шановна пані Галино, пане Михайле, шановні панове народні депутати і народні депутатки. Найперше дякую, звісно, за таку високу оцінку. Я представляю Координаційний центр з психічного здоров'я Кабінету Міністрів України. Я не є співавтором закону і ми не є співавторами, але ми є та експертна консультативна організація, консультативно-дорадчий орган, який супроводжував підготовку, прийняття цього закону. Ми тісно працюємо з міжнародними партнерами. Нашим головним партнером є Всесвітня організація охорони здоров'я, яка має мандат на сферу психічного здоров'я загалом у світі, не тільки в Україні.

Хочу сказати, що цей закон, ця ініціатива народних депутатів, і велика подяка великій команді народних депутатів, яка ініціювала, працювала над ... *(не чути)*, тому що це рамковий закон, який вперше в Україні задасть політику у сфері психічного здоров'я, оскільки до цього часу у нас надзвичайно ця система вся не врегульована. Суспільство, професійна спільнота зазвичай трактує, що психічне здоров'я – це є сфера психіатрії. Надзвичайно високий рівень стигми, який не дає людям звертатися і отримувати якісну допомогу. Неврегульованість законодавча створює дуже багато речей, які пов'язані з недоброякісним і недобросовісним наданням цих психосоціальних послуг. Цей закон вперше пропонує підхід до сфери психічного здоров'я як мультидисциплінарної і мультисекторальної системи,

тобто таким чином ця сфера психічного здоров'я більше не буде обмежуватися тільки медичною галуззю, вона не має обмежуватися тільки медичною галуззю.

Законопроект пропонує ширший погляд, який дає розуміння, що психічне здоров'я – це не тільки психіатрія, медицина, а окрема соціально важлива галузь. Таким чином, народні депутати, органи виконавчої влади, самоврядування – всі разом за участі Першої леді, яка ініціювала Всеукраїнську програму ментального здоров'я, ми з вами створюємо таку велику соціальну трансформацію у часі війни в Україні, якої ніколи у світі не було, ми розбудовуємо те, що людям надзвичайно потрібно. І збереження психічного здоров'я дає повернення в економіку працездатних людей, зниження інвалідизації, адже розлади психіки є в числі тих трьох топ патологій, які формують інвалідизацію населення як в Україні, так і у світі.

Вперше систематизуються види послуг у сфері турботи про психічне здоров'я, розмежовується їхня специфіка, в тому числі відповіді на запити суспільства під час повномасштабного вторгнення, окреслюються послуги у сфері психосоціальної підтримки, вперше визначається цілий перелік підзаконних актів, які ми будемо пропонувати, спільно напрацьовувати як з урядом, так і з народними депутатами між двома читаннями. І вважаємо, що це дуже важливо, щоб на друге читання заходити уже з пакетом підзаконних актів, щоб мати повне розуміння, як це далі буде працювати.

Вперше включаються фахівці першої лінії контакту, тобто не спеціалісти з психічного здоров'я, не лікарі психіатри, а ті, хто надають неспеціалізовані послуги низької інтенсивності. Наприклад, первинна медична допомога - дуже багато роботи зроблено, Державна служба з надзвичайних ситуацій, система Національної поліції, психологічного забезпечення, соціального захисту і інших, інших.

Потреба є найбільша в якісній, ще раз наголошую, добросовісній медичній допомозі психосоціальной, яка формується на засадах доказових

практик. В основі законопроекту є цільова модель: система у сфері психічного здоров'я і психосоціальної підтримки в Україні, яка вже підтримана урядом України і лягла в основу національного плану заходів з психічного здоров'я і, що важливо, погоджена пан'європейською коаліцією в сфері психічного здоров'я ВООЗ.

Закон є також в тому числі, який відповідає євроінтеграційним запитам, оскільки в 2023 році, в кінці 2023 року була прийнята низка документів Європейською радою і Європейською Комісією. І ми фактично виконуємо зобов'язання України перед європейською спільнотою, вирішуючи питання психічного здоров'я в усіх сферах політики.

Звісно ми готові надати відповіді на всі питання, які постають, але найголовніше, що ми повинні зробити той перший крок і задати ті рамки і ті правила, які будуть дійсно давати можливість якісно працювати у сфері психосоціальної допомоги.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Ірино.

Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую. У мене зменшується кількість запитань. І я дякую, Галино Миколаївно, вам як співавтору. Ви дуже важливе помітили питання, що стосується фінансування. Бо якщо національна комісія, передбачається, буде створена Кабміном і не державні службовці, то тоді є питання: яка це національна комісія? Тобто окреме.

Якщо ми передбачаємо фінансування, як сказала сама авторка, з державного бюджету, то дуже виникне питання багато до народних депутатів і взагалі до бюджету. Ми що, ще створюємо на плечі бюджету один орган? Тут треба дуже обережно. Але принципово, як і сказала Ірина ..., фракція "Батьківщина" цю ідею підтримує. Але до другого читання нам треба дуже

буде професійно попрацювати, щоб його удосконалити і зняти ті питання проблемні, які вже виникають.

Через те дякую. У мене більше вже запитань немає.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Михайле Михайловичу.

МИКИЧАК І.В. Однозначно, Михайле Михайловичу. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Тетяна Циба. Будь ласка, пані Тетяно.

ЦИБА Т.В. Доброго дня, колеги. Ну, власне, тут обговорення і було, і я була присутня там на інших обговореннях. Однозначно законопроект потребує серйозного доопрацювання між першим і другим читанням. Ми вже наголошували і під час тих обговорень власне і звертали увагу там і на реєстри, і на роботодавців, на яких там щось ще повісити, і безумовно питання роботи цієї комісії, воно потребує уточнень. Уточнень багато, чимало, але правильно казала пані Ірина, ми домовлялися попередньо, що до другого читання бажано виходити вже з більш-менш готовим пакетом підзаконних також актів. Але загалом, безумовно, галузь потребує того, щоб були хоч якісь рамки, ну, що типу, давайте це буде приблизно отак, але до другого читання ну там прямо дуже багато треба працювати.

Тому я би пропонувала підтримувати в першому читанні і активно долучатися до роботи над другим. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Тетяно.

Сергій Біленький, спільний представницький орган роботодавців.

БІЛЕНЬКИЙ С.Л. Шановна Галина Миколаївна, члени комітету, запрошені! В цілому ми хотіли подякувати авторам законопроекту за те, що

звернули увагу на ту дійсно актуальну проблему. Але у нас звісно є певні застереження. Ну наприклад, в прикінцевих та перехідних положеннях законопроекту чітко зазначається про зміни в 158 статтю КЗпП, а саме: роботодавець створює службу охорони психічного здоров'я в порядку, визначеному законодавством. Тобто що мається на увазі? Що кожен роботодавець середнього та великого підприємництва, в яких у нас за Господарським кодексом понад 50 людей, має створити таку службу.

Ну, якщо для великого підприємництва це теж буде досить проблематично, але, мабуть, посильно (так?), то щодо середнього ми в цьому далеко не впевнені. В чому можуть бути конкретні проблеми? Де брати відповідних фахівців? Ну в штаті звісно таких немає, це їх потрібно буде десь шукати. Це експерти-психологи, які там мають, наскільки ми зрозуміли, пройти відповідну сертифікацію, може її якимось чи підтверджувати періодично, причому ця сертифікація, знову ж таки, якщо ми правильно зрозуміли, можливо автори нас поправлять, там на якійсь добровільній основі проходити. Ну тобто розумієте, кількість суб'єктів підприємництва величезна і кожному потрібно буде знайти таких фахівців і мабуть для великих підприємств це буде як мінімум там 2-3 таких фахівця треба, бо їм треба якимось також відпочивати, у відпустки ходити і все інше.

Тобто відповіді на питання, де їх просто взяти, ну ми поки що не бачимо. Крім того, ну створення служби. Наприклад, для великих підприємств можливо було б доцільно передбачити якийсь аутсорсинг цієї функції, щоб могли укладати якісь договори із спеціалізованими компаніями, які зможуть надавати такі послуги і забезпечувати цю функцію на підприємствах. Ну по аналогії з тим, що ми зараз робимо у змінах до законодавства про охорону праці, коли працюємо в робочій групі над законопроектом про БЗР. На наш погляд, це трошки спростило нам задачу.

Ну і головне, що хотів сказати, що незважаючи, що це в принципі реалізуються принципи державної політики, створюються додаткові

регулятори, органи, ну все ж таки фінансове навантаження, воно перекладається фактично повністю на роботодавця. Якщо тут з питанням держбюджету, зараз ви обговорили, що можливо знайдете якісь інші джерела фінансування, ну ви ж розумієте, що роботодавець інших джерел не знайде, а оскільки попит на таких фахівців, він дуже сильно зросте в разі прийняття такого законодавства, відповідно і ціна на їх послуги буде досить суттєвою. Крім того, що їх в такій кількості швидко їх просто не буде. Ми маємо це об'єктивно розуміти.

Тому ми не можемо не наголосити на таких застереженнях. Якщо буде можливість якось їх виправити до другого читання, буду вдячний, якщо я щось не так зрозумів із законопроекту, можливо автори пояснять.

Дякую за можливість виступити.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Я ... *(не чути)* зміни, які ви запропонуєте. Я знаю, що ви грамотно і методологічно позиціонуєте права роботодавців. І дійсно це не норма цього закону, що має робити роботодавець. Що має робити роботодавець має бути прописано не в законі безпосередньо про психічне здоров'я нації, а відповідно у блоці про безпеку і здоров'я на роботі. Відповідно і директива так каже. І це має бути частиною Трудового кодексу чи КЗпП. У будь-якому випадку це не норма цього закону. Я думаю, що ми її вилучимо на друге читання з цього закону. Тобто норма відношення роботодавця і найманого працівника це норма інших законів.

Будь ласка, пані Ладо, у вас було зауваження.

БУЛАХ Л.В. Я все одно буду наполягати на тому, що, можливо ми будемо шукати іншу форму, але в даному законі все одно ми маємо зафіксувати, що роботодавець повинен цікавитися станом психічного здоров'я свого працівника. Можливо це дуже пафосно звучить – служба, але

принаймні прийняти якусь політику навіть на підприємстві, де працює 50 осіб, просто документ, політику, в якій люди будуть знати, що на цьому підприємстві, наприклад, не підтримується булінг, створюється дружня ненасильницька комунікація, раз на місяць проводяться якісь *happy hour*, якийсь захід, який буде об'єднувати цей колектив і покращувати емоційний клімат в даному колективі. Не обов'язково взагалі там купувати працю психологів, психіатрів, є різні форми підтримки і профілактики загострень психічних розладів.

ГОЛОВУЮЧА. Пані Лада, це інші закони. Це не цей закон. Не може закон, який описує створення служби, не може приписувати створення чогось, що не оплачується з державного бюджету. Якщо ви хочете, щоб роботодавець це робив, то тоді треба зазначити джерела, за рахунок чого роботодавець має це робити. Якщо ви покладаєте на роботодавця додаткове навантаження, яке є прихованим оподаткуванням, то ви маєте розуміти, що державний бюджет має це компенсувати. Водночас у жодній пояснювальній записці до цього законопроекту не визначено, які норми, які цифри державного бюджету буде потребувати фінансування, створення таких служб у роботодавців. Тому це не може бути.

Більше того, жодного нормативного акта ані Міжнародної організації праці, ані іншої конвенції чи інших речей не містять таких норм. ... *(не чути)* щодо і Конвенція МОП щодо безпеки та охорони здоров'я на роботі. І ця Конвенція відповідно МОП, вона імплементована Україною, і все, що там написано, ми маємо імплементувати в законопроект, який зараз іде (10147), через наш профільний комітет. Якщо у вас є бажання в цей законопроект вписати ще якийсь обов'язок, давайте це ... *(не чути)* в рамках цього законопроекту, водночас не в рамках здоров'я нації. Це не компетенція повноважень роботодавця. Перепрошую. Просто...

Будь ласка, пані Глущенко від Уповноваженого з прав людини. Потім Ірина Микичак, потім пан Шубін.

ГЛУЩЕНКО С.А. Добрий день, пані голово, члени комітету! Дозвольте озвучити позицію Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Цей законопроект надсилався нам на погодження для висловлення позиції Уповноваженого. В цілому підтримується положення законопроекту і вітається його прийняття, але дійсно є ряд зауважень, які потребують доопрацювання між першим та другим читанням.

Перша за все це стосується понятійного апарату, там треба серйозно попрацювати, треба деякі норми понятійного апарату уніфікувати. Також ми пропонуємо все-таки застосувати принцип юридичної визначеності, оскільки наскрізним у законопроектів використовується такі слова "можуть", "може здійснювати свої повноваження національна комісія на постійній або на громадських засадах". Тобто "може фінансуватися з державного бюджету або з інших джерел, не заборонених законом". Також виникає питання, дійсно уже сьогодні проговорювали щодо джерел фінансування цієї національної комісії.

Є у нас також ряд зауважень щодо виключення норм у статті 32 Основ законодавства про охорони здоров'я щодо застосування методів навіювання і гіпнозу, що ці методи можливо було застосовувати тільки в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів. У нас є підозри, якщо це положення виключити, то не можна буде контролювати, в яких випадках застосовуються ці методи. А саме головне, ці методи використовуються, встановлювався особливий порядок для того, щоб запобігти шкоди здоров'я населення.

І також сподіваюся, що нас долучать до робочої групи, якщо буде створена робоча група, і ми попрацюємо плідно з комітетом над положеннями законопроекту.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Дякую Уповноваженому.

Будь ласка, Ірина Микичак. І я прошу тільки коротко. Цей законопроект...

МИКИЧАК І.В. Одне слово буквально.

ГОЛОВУЮЧА. ...наш комітет. Тому після того Шубін Олександр – ФПС, профспілки, і Уляна Токарева – заступник міністра. Але я прошу дуже коротко, тому що ми пішли кудись вже в дебрі МОЗ, а не наші.

Будь ласка, пані Ірино.

МИКИЧАК І.В. Одне слово. Хотіла би звернути увагу, що в законі виписано достатньо тривалий перехідний період, який дасть можливість врахувати в підзаконних документах, поправити, як-то кажуть.

ГОЛОВУЮЧА. ...перехідний період, роботодавець або робить або не робить і...

МИКИЧАК І.В. Я не про роботодавця, я взагалі.

А стосовно підготовки кадрів, то вже сьогодні у нас попит на професію дуже великий і підготовка психологів є в топі підготовки. Тому всі зауваження звісно будуть враховуватися в процесі між двома читаннями далі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Ірино.

Олександр Шубін.

ШУБІН О.О. Дякую.

Галино Миколаївно, шановні колеги, в цілому ми не маємо зауважень до того, щоб цей законопроект взяти за основу. Але наша медична спільнота звертала увагу на те, що у нас відповідно до євродиректив є зобов'язання імплементації по саме психіатричному здоров'ю громадян. І тут необхідно чітку межу провести, щоб це не було ущемленням прав людей. Щоб на підприємствах, скажімо, не створювалась якась служба, яка буде виявляти факти і, скажімо, людей, які не мають психічних захворювань, через стан психологічного здоров'я обмежувати у своїх правах. Це важливо.

ГОЛОВУЮЧА. Слушне зауваження абсолютно. До цього можуть привести і служби, які створюються на підприємстві, щоб там не було дискримінації людей по психіатричному...

Уляна Токарєва, будь ласка.

ТОКАРЄВА У.Д. Шановна пані Галино, шановні колеги, вітаю. Я дуже коротко. Міністерство соціальної політики підтримує цей законопроект, готове долучитися до доопрацювання, тому що потребує узгодження і цього законопроекту із Законом України "Про соціальні послуги", і є там ще деякі питання, над якими ми би з великим задоволенням з колегами попрацювали.

Я хочу лише зазначити, що цей закон дуже важливий для нас, він задає рамку. Бо 23 з 39 соціальних послуг містять компонент надання психологічної допомоги, це і постраждалі від насильства, і звільнені з полону, і ветерани та їх родини. Тому ми цей законопроект підтримуємо і будемо готові долучитися.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Уляна. Дякую, пан Олександр Шубін. Я дякую за дуже влучне зауваження.

Я прошу відобразити нашу дискусію в протоколі. Я думаю, що ми можемо переходити до рішення щодо того, щоб рекомендувати основному комітету включити цей законопроект до порядку денного і прийняти його за основу. Водночас просимо всю нашу дискусивну частину, мотивувальну направити до Комітету з питань охорони здоров'я нації для того, щоб народні депутати там ознайомилися з тими думками, якими ми обмінялися тут.

Якщо немає інших зауважень, будь ласка, я прошу провести голосування.

ГРИВКО С.Д. Шановні колеги, прошу голосувати за зазначену пропозицію.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

ГРИВКО С.Д. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Бабенко Микола Вікторович. Немає.

Гривко Сергій Дмитрович – за.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

ГРИВКО С.Д. Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тимошенко Юлія Володимирівна. Тимошенко Юлія Володимирівна.

Немає.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. За.

ГРИВКО С.Д. 8 – за.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати.

Ми переходимо до пункту другого нашого порядку денного. Розглядаємо питання, попередній розгляд, щодо доцільності включення до порядку денного сесії законопроекту 5045, це старий законопроект. Водночас він набуває надзвичайної актуальності у зв'язку з прийняттям бюджету на 2025 рік, а також в зв'язку з тим, що схвалена Бюджетна резолюція на 3 наступних роки. Відповідно до цих нормативних документів прожитковий мінімум в Україні заморожений на 3 роки на рівні 2024 року відповідно для наших всіх простих громадян і для всієї системи соціальної допомоги.

Я нагадаю, що цей законопроект, хоча він і старий, 5045, але він вносився у контексті 3515 і законопроекту 5045, він приводив, надавав можливість Верховній Раді розблокувати механізм заморозки, замороження прожиткового мінімуму. Законопроект 3515 мав на меті основне – це відв'язати в 14 законах посадові оклади різних служб від прожиткового мінімуму і прив'язати їх до інших показників, там пропонувались декілька варіантів, водночас 3515 відв'язував.

Ви знаєте, що під час обговорення бюджету на 2025 рік обговорювались наступні цифри. Для того, щоб ми привели у відповідність прожитковий мінімум до поточних цифр, які задекларовані сьогодні Міністерством соціальної політики, нам потрібно біля 240 мільярдів гривень на рік. Якщо ж відповідно до цієї ж цифри приводяться у відповідність посадові оклади антикорупційних органів і інших структур, прокурорів зокрема, суддів і навіть після реформи 2016 року, в 2017 році і заробітна плата народних депутатів була прив'язана до прожиткових мінімумів, і для того, щоб привести у відповідність прожитковий мінімум для соціально незахищених прошарків населення, нам потрібно біля 340 мільярдів для підвищення заробітної плати високооплачуваних посадовців які і так сьогодні оплачуються, крім може категорії вчителів, які теж прикінцевими положеннями Закону про освіту прив'язані до 4-х прожиткових мінімумів. Водночас ця норма не виконується і наша освітня галузь, вона оплачується надзвичайно низько і досі там реформа оплати праці не відбулася.

Таким чином оця деформація, яка відбулася в 2016 році, вона мала виправитися законопроектом 5045 і 3515. Ви знаєте, що наш комітет зробив все для того, щоб 7-у статтю в бюджеті на... *(не чути)*. Ми ще раз проговорили на засіданні бюджетного комітету, що потрібно повертатися до розгляду 2-х законопроектів (3515 і 5045). Відповідно 5045 законопроект кабмінівський, але він достатньо старенький вже, внесений був давно, і після того, як комітет звернувся до центральних органів ...*(не чути)*, ми отримали

для цього кабмінівського законопроекту негативні відгуки. Тому нам потрібно сьогодні заслухати і Міністерство соціальної політики як представника Кабінету Міністрів, заслухати першого заступника голови комітету і голову робочої групи з законопроекту 3515, для того щоб випрацьовувати, яким ... *(не чути)* змінювати політику для того, щоб в наступному році або, я думаю, що на друге читання ми вже не встигнемо цього зробити, на друге читання бюджету ми не встигнемо, водночас щоб ця ситуація була виправлена в 2025 році і ця деформація зупинилася, і ми прибрали гальмування зростання прожиткового мінімуму, який реально відстає від реального прожиткового мінімуму в 2,3 рази. Така сама ситуація, яка в 2016-му році була відповідно до мінімальної заробітної плати.

Я прошу до доповіді Міністерство соціальної політики, прошу представити вашу позицію, послухаємо Мінфін і далі обговоримо між собою, яким чином нам діяти далі.

Будь ласка, Дарина Марчак.

МАРЧАК Д.М. Доброго дня, шановні колеги і шановна Галина Миколаївна. Дякую за те, що ви повертаєте на порядок денний питання реформування прожиткового мінімуму. Ми неодноразово вже опрацьовували це питання. Законопроект, який було зареєстровано у Верховній Раді урядом в 2021 році, ми підтримуємо концептуально, але, передивляючись цей законопроект, ми розуміємо, що він вже дуже сильно застарів з точки зору всіх показників, які там закладено, в тому числі навіть щодо того законодавства і тих норм, в які вносяться зміни. Зокрема, наприклад, там вносяться зміни щодо виплати до 5 травня, яку Верховна Рада ще у 2023 році замінила на виплату до Дня незалежності. І таких колізій вже накопичилося багато.

Тому, на наш погляд, цей законопроект у поточній редакції вже не може голосуватися у Верховній Раді, оскільки інакше він створює просто величезний простір для майбутніх колізій, чого ми б хотіли уникнути.

Також, з нашого боку, ми вважаємо, що є необхідність доопрацьовувати законопроект 3515, який було зареєстровано вами. Ми опрацьовуємо його зараз для того, щоб знайти спільну урядову позицію з Міністерством фінансів, Міністерством економіки. Ми б хотіли запропонувати певний спільний підхід з урядового боку, для того щоб зробити принаймні перший крок.

На наш погляд, ми не зможемо врегулювати проблему прожиткового мінімуму, неефективності прожиткового мінімуму, яку ми бачимо сьогодні, одним законопроектом, в один крок з наступних причин. Як ви самі щойно зазначили, до прожиткового мінімуму прив'язана величезна кількість показників, ми нараховували більше 180 показників у 5 сферах: це адміністративні штрафи, платежі; це пенсії; це соціальні виплати; це заробітні плати в бюджетній сфері, і це також певні статусні платежі, які важко назвати соціальними, але виплачуються окремим категоріям громадян, такі як, наприклад, довічні державні стипендії.

І відповідно поки ми не реформуємо залежність від прожиткового мінімуму кожного з цих 5-и питань окремо, ми не зможемо вийти на прожитковий мінімум як сутнісний показник, який показує, за якою межею держава вже має втрутитися і терміново надати інтервенцію певній родині, для того щоб ця родина не опинилася за межею бідності.

Тому ми пропонуємо рухатися, я би сказала навіть, не покроково, а паралельно, відв'язуючи кожний з цих напрямів від прожиткового мінімуму, для того, щоб розблокувати можливість підвищення прожиткового мінімуму і доведення його до єдиного показника. Ми також підтримуємо позицію комітету з приводу того, що прожитковий мінімум має бути уніфікований, один для всіх громадян, тому що достатньо складно зрозуміти, чим людина в

65 років відрізняється від людини 64-х років з точки зору потреб її споживання.

Щиро дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Дарино.

Ви розумієте, що ми, політики, є заручниками ситуації, яка створена в 2016 році. І хоча ми як політики подавали законопроект 3515 ... *(не чути)* вони мали вирішити проблему, водночас ми очікуємо від уряду, який рік від року, з 2019-го року тиражує 7 статтю в Законі про бюджет, ми б хотіли від уряду побачити комплексну реформу відповідно Закону про бюджет на відповідний рік, відв'язку, тобто бюджет на відповідний рік, відв'язка і плюс формування, коли ми можемо соціальній системі виплачувати людям прожитковий мінімум, а не писати 05, 02 відсотка, там 20 відсотків у нас є, 40 відсотків, 75 відсотків, 5 прожиткових мінімумів, є там соціальні допомоги такі. Ми там збільшували по захисту дітей, які постраждали від вибухонебезпечних речовин. Таким чином, нам потрібно, щоб Кабінет Міністрів дав системну реформу, відповідно до якої прожитковий мінімум, повернувся його фізичний сенс: суми має бути достатньо для того, щоб проживати впродовж місяця. Ми очікуємо від Кабміну саме такі пропозиції. Чи можемо ми їх очікувати і коли?

МАРЧАК Д.М. Галино Миколаївно, те, що я щойно сказала, так, ми готуємо комплексні пропозиції, але вони не можуть бути в одному законі, оскільки вони стосуються 5 різних сфер, тому паралельно ми вже напрацювали пропозиції по пенсійному забезпеченню, які якраз дозволяють відв'язатися від прожиткового мінімуму, який на сьогодні є занижений. Ми підготували законопроект, який дозволяє значну частину соціальних виплат переприв'язати, підвищити через наближення розмірів до фактичного прожиткового мінімуму і через поточну відв'язку від заниженого

прожиткового мінімуму. Тобто спочатку нам потрібно все відв'язати від поточного заниженого прожиткового мінімуму і тоді вже наступним кроком ми зможемо пропонувати в Закон про Державний бюджет прожитковий мінімум визначати один на рівні фактичного прожиткового мінімуму.

ГОЛОВУЮЧА. Таким чином ми можемо очікувати від вас записку щодо того, як ви це пропонуєте реформувати, і бажано узгоджену з Мінфіном. Чи є у нас зараз на зв'язку Мінфін? Чи розуміє Міністерство фінансів взагалі глибину проблематики?

_____. Добрий день, Галино Миколаївно! Добрий день, шановні народні депутати, присутні! Так, Мінфін є. Проблематику розуміємо, глибину розуміємо, навантаження також розуміємо, зокрема і в прив'язці до фактичного прожиткового, розміру прожиткового, і яка це вартість витрат. Це суттєві обсяги, зокрема які впливають більше ніж на сотні мільярдів. Але в контексті цього законопроекту, вірніше двох законопроектів, ми також розуміємо, що вони на сьогодні також потребують суттєвого перегляду, дійсно вже містять норми, які зараз не відповідають вже діючому законодавству.

І в цілому ми також підтримуємо зараз у контексті позицію і політику Міністерства соціальної політики щодо єдиного і комплексного врегулювання цього питання. Зрозуміло, що у нас ідуть певні дискусії, яким чином ми це будемо робити, які джерела покриття, які компенсатори, але ми в діалозі і розуміємо, що це треба робити найближчим часом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Таким чином, ми розраховуємо на підтримку Міністерства фінансів тих реформ, які готуються наразі у Міністерстві соціальної політики ... *(не чути)*

те питання. Водночас я просила б від Мінфіну підтримки, тому що стаття 7 відповідно в бюджеті є надзвичайно сенситивною на будь-яких політичних зустрічах, надзвичайно сенситивною. І ви маєте розуміти, що відставання у 2,5, у 2,3 рази на сьогоднішній день це надзвичайно колосальне відставання.

Дякую Міністерству фінансів, дякую, пані Світлано.

Пан Шубін Олександр, будь ласка.

ШУБІН О.О. Дякую, пані Галино. Шановні колеги, дійсно проблема величезна, обговорюється багато років. І якщо брати ці два законопроекти, урядовий безумовно застарів, 5054-1 - він не повною мірою вирішує це питання, хоча його база стосовно відв'язок прожиткового мінімуму від невластивих платежів, там можна її використати, хоча вона є і в 3515, який тривалий час доопрацьовувався.

Я хотів би підтримати пані Дарину в частині того, що дійсно тут потрібно декілька реформ. Перша і найпростіша з нашої точки зору це скасувати заборону використання мінімальної заробітної плати як розрахункової величини в некомерційному секторі, яка в законі 1774 в 2016 році була прийнята і сьогодні застосовується багатьма. Там прожитковий мінімум – це невластивий платіж, він стримує зростання заробітних плат автоматично через колективні угоди і договори, причому автоматичних витрат роботодавцю скасування цієї норми не принесе. Там, де зможуть, там переглянуть на мінімалку. Там, де не зможуть, ну певний час ще будуть використовувати стару величину.

Інше питання, яке надзвичайно важливе, це, мені видається, реформа єдиної тарифної сітки, тому що це реформа зарплатна, вона в компетенції Міністерства економіки і галузевих міністерств. Це теж дуже важливо. Необхідно переприв'язати спеціальні закони до мінімальної зарплати там, де у нас є окремі зарплатні сітки, таких зарплатних сіток вже дуже багато, і нарешті переглянути ЄТС, яка дуже застаріла. І тут теж великих втрат, нам

видається, не буде, тому що мінімальна зарплата сплачується всюди. Просто потрібно дійсно підійти комплексно і зробити раз і назавжди єдину оплатну сітку від найменших кваліфікацій до Президента країни і всіх, хто отримує заробітну плату за рахунок публічних фінансів, поставити між цими найнижчим і найвищим показниками, так би мовити, складності виконання державних робіт. Тому що в нас є дуже багато людей, які отримують зарплату в рази, в десятки разів більше за Президента країни, яке ну мабуть є найбільшим навантаженням в сфері державних фінансів, державного управління. Безумовно, треба реформувати структуру мінімальної зарплати, включити туди сімейну складову, якщо ми говоримо про те, що ми прожитковий мінімум застосовуємо один для всіх, працююча людина має утримувати не тільки себе, але й людей, які досі не працюють, чи допомагати тим людям, які не мають достатньої пенсії. І оце мабуть одна з найскладніших складових.

Ну і реформа самого прожиткового. Багато років іде мова, яким чином правильно зробити підхід, чи там 50х50, харчова складова і там нехарчова, чи все ж таки, як в Європі, там 30х70, чи якийсь перехідний період. Ну напрацьовано багато, але от хто б скоординував цю роботу, тут надзвичайно складно, бо це дійсно виходить в тому числі і за межі компетенції Комітету соціалістики, на жаль, багато в чому і проблеми лежать там.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Олександр. Ви сьогодні надзвичайно влучно виступаєте. Просто я думаю, що треба вас...

ШУБІН О.О. Не перехваліть.

ГОЛОВУЮЧА. Ні, це не комплімент, це реально.

Лариса Білозір, це наша народна депутатка Верховної Ради України, вона теж цим питанням дуже часто опікується в залі і неодноразово до комітету зверталась з цього питання.

Будь ласка, пані Ларисо.

БІЛОЗІР Л.М. Дякую. Дякую, пані голово.

Шановні колеги, хочу сказати, що цей законопроект 5045, він в принципі правильний в ідеї відмовитись від цих соціальних мірил, яких у нас мільйон, і кожен раз це дуже важко переглядається, тим паче цей мінімум, ми вже почули, які проблеми, але він неправильний в ідеї віднести встановлення саме адмінзборів, це так, це моя сфера, тому що я голова підкомітету з питань адмінпослуг і процедур. І в цьому законі відносяться адмінзбори в щорічний Закон про держбюджет, тобто що воно визначається там.

Але проблема відв'язки від соціальних мірил – оце ж правильно, що це застаріле питання. Це ще, я пам'ятаю, заступниця міністра цифрової політики мабуть подала цю пропозицію, вона вже там не є заступницею, вона вже за кордоном. Але проблему відв'язки від соціальних мірил ми системно вирішуємо в 4380. І Єврокомісія чітко в цьому звіті написала, що Україна має прийняти Закон про адмінзбір.

І я хочу бути з вами відвертою і сказати, що у мене моя старша донька навчається у Франції, так от, там в восьмому класі вчать те, що у нас не розуміють деякі народні депутати в залі уже чотири роки. Ми внесли цей Закон про адмінзбір. І, до речі, в восьмому класі говориться про те, що адмінзбори послуги для населення не можуть бути безоплатними, тому що за це платять всі громадяни через податки і послуги мають бути самоокупними. Тобто вони мають бути і не вартувати космічних коштів, а мати якусь базову невеличку величину.

От наприклад, я хочу навести вам приклад, всі відомства наші і міністерства через "підзаконку", незаконно також через ДП заробляють шалені кошти: на шлюбі за добу на 12 тисяч гривень, 8 тисяч гривень, коли ОМС отримують 80 копійок або нотаріальні послуги 30 копійок.

І я вас дуже хочу попросити не бути популістами і підтримати мій 4380 там, де... І, до речі, Єврокомісія написала, що потрібно його прийняти. Там помірковані розцінки: 100, 150, 200 гривень – і це нормально.

Тому хочу сказати, що є альтернатива 5045 в частині адмінзборів, тому що 5045 не вирішує проблеми безоплатних послуг, частину з яких треба дійсно вже зробити платними. І що встановлення адмінзборів щорічним бюджетом – це хибна ідея, бо не буде ні прозорості для громадян. Опять відомства собі повирішують, міністерства, РАЦСи, Мін'юст, який бере оплату послуги 350-500 гривень за послугу РАЦСа. Вони будуть натягувати на себе ті послуги і не надавати. І я вам хочу сказати, РАЦС так тримається за свої послуги, пооптимізовувався, це Мін'юсту структура, і свідоцтво про смерть, он в чергах у мене в Тульчині стоять мами в хустках чорних по понеділках, тому що РАЦС на цьому певні кошти заробляє і не віддає це в ОМС. Тому якщо ми приймемо саме в частині адмінзборів цей закон, не буде належного врахування позиції ні ЦНАПів, ні ОМС. І безоплатні послуги мають стати платними, поміркованими. І намір, що адмінзбори окремі будуть визначатися змінами бюджету, він невірний.

Тому я ще раз хочу вас попросити, навіть якщо він буде прийнятий, я буду подавати правки, можливо ідея класна, закон в принципі трошки застарілий, але він не має на меті перегляду платності і безоплатності. І це проблема. Він лише фіксує поточний стан, а у новій формі без соціальних мірил це гарна ідея, але жодним чином це не вирішує проблему. Тому хочу, щоб ви звернули увагу саме на питання адмінзбору в цьому законі. І навіть якщо ви його там підтримаєте, хоча я вже бачу, що навряд чи, це треба буде

прибрати до другого читання, тому що Єврокомісія наголошує, що треба прийняти 4380.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Ларисо.

Абсолютно правильно. У нас лише прохання, щоб ми розмір оплати адмінпослуг не прив'язували до прожиткового мінімуму. Це може бути стала величина...

БІЛОЗІР Л.М. Ні в якому випадку, ні в якому. Я вам обіцяю.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Дякую, пані Ларисо.

Михайло Михайлович, будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Шановні колеги, я б не хотів занадто політизувати розгляд цього питання, але Галина Миколаївна Третьякова як голова комітету чітко сказала про проблему, де, справді, ми сьогодні заручники так званої (в лапках) реформи 2016 року, що стосується в цілому соціальної сфери, пенсійного забезпечення. До сьогодні суди перевантажені через ті горе-реформи, які розділили пенсіонерів до і після. Те саме стосується прожиткових мінімумів. Але факт є фактом, що реальна від того, який фіксується і обраховується, різниця більше ніж в два рази не була ніколи за роки незалежності України. І це другий уряд з 2019 року і третя чи четверта команда Міністерства соціальної політики говорить про те, про що кажуть у суспільстві – потрібна реформа. Хто її буде пропонувати? То, може, нарешті давайте підведемо ризику і зрозуміємо, що Кабінет Міністрів з цим питанням не справився, бо заморозивши у Бюджетній резолюції на 3 роки соціальні видатки, то, вибачте, ви з ким радилися? З народом? Чи хоча б з народними

депутатами, які представляють і обрані народом? Ні з ким. Отак обрахували і нам так добре.

Через те давайте по суті цього законопроекту – один і другий застарілі. Давайте казати об'єктивно – це перший квартал 2021 року, ну, нехай середина, але 2021 рік.

Шановні колеги, треба один і другий відхиляти і, вибачте зажадати від Кабінету Міністрів, хоча б фахової дискусії в закритому колі. Це Міністерство фінансів, Міністерство соціальної політики, керівництво Кабінету Міністрів, яке не може ... (*нерозбірливо*) і декілька комітетів Верховної Ради, в тому числі соціальної політики і захисту прав ветеранів. Щоб ми дізнавалися про ваші рішення не з екранів телевізора і з інтернет-видань, а реально щоб ми знали, що в державі робити. Складна ситуація всюди, але, вибачте мені, щось від чогось відв'язувати, давайте почнемо із того, який сьогодні прожитковий мінімум і яка мінімальна пенсія. Чи може людина прожити? Так, тут треба говорити про середню зарплату, тут треба говорити про те, що Кабінет Міністрів хвалиться, що у них середня зарплата наступного року зросте до 24 тисяч, а грошове забезпечення військового – 22 тисячі 500. Вибачте, воюючої держави. Чим хвалитися?

Через те я не знаю, Галино Миколаївно, ви ухвалюєте політичне рішення, ми готові підтримати, але я маю на увазі, що треба відхиляти, не ганьбитися і негайно розробити те і сказати відверто суспільству – грошей немає, але ми захищаємо ті і ті категорії громадян. Якщо казати про послуги, вибачте, безплатні, то це тягар на всіх громадян. Якщо платні, то має платити помірну ціну той, хто може її оплатити. А все решту врахувати, як нам наші міжнародні партнери рахують межу бідності і який відсоток громадян за нею. Через те я не знаю, моя позиція особиста - відхилити обидва, бо якщо рекомендувати альтернативний, він не вирішує проблем, він тільки частково щось від чогось відв'язує, хоча дехто з нашої команди рекомендує зупинитись і брати його за основу. Я не знаю, давайте виходити на ухвалення

рішення і залучати до роботи всіх. Тут не може бути влада, опозиція, тут ми всі відповідальні за те, що відбувається, бо з 2019 року на цю тему тільки і говорять, а розрив реального від обрахованого тільки зростає, і вибачте, соціальна політика сьогодні міністерства, ну не можна так, колеги, казати, що даліше дискусія. Вже треба завершувати дискусію, вже нема куди. Вибачте.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Михайле Михайловичу.

У нас це питання виносилось колись на парламентські слухання. У зв'язку з тим, що ми парламентські слухання провести зараз не можемо, то в нас ковід був, то в нас воєнний стан, то в мене така пропозиція тоді, шановні народні депутати, якщо не буде інших, за пропозицію Михайла Михайловича відхилити обидва законопроекти, рекомендувати Верховній Раді відхилити обидва законопроекти, і в тому числі у зв'язку з тим, що вони втратили актуальність, водночас пропоную від комітету звернутись до пана Стефанчука щодо проведення закритої наради з головами фракцій, а також з головами окремих комітетів, нашого зокрема, треба подивитись, який ще потрібно, для того щоб обговорити це питання разом з представниками уряду, може з Прем'єр-міністром, для того щоб всі голови фракцій, для того щоб Прем'єр був, міністри були відповідні, міністр фінансів, для того щоб ми зрозуміли, як виходити з цього тупика, бо політично це далі продовжуватись не може. І людям потрібно показувати, яким чином ми маємо виходити з того, куди нас загнали в 2016 році. Давайте звернемося ...

Якщо у шановних народних депутатів не буде інших пропозицій, то я пропоную проголосувати відхилення цих законопроектів і таке звернення до пана Стефанчука. Включити до порядку денного і відхилити ці законопроекти.

Михайле Михайловичу, давайте порадимось: не включати зовсім його до порядку денного або включити до порядку денного і відхилити?

ЦИМБАЛЮК М.М. Я все-таки думаю, потрібно включати, щоб хоча би провести дискусію і щоб запросити, а я тут повністю підтримую вашу ідею – закрита зустріч лідерів фракцій і груп, Прем'єр-міністр, міністр фінансів, Мінсоц, щоб відверто поговорити, що з цим робити. І щоб тут хтось не казав, що хтось красивий, а хтось розумний, тут всі в одному човні.

Але я вважаю, що потрібно включати і рекомендувати Верховній Раді відхилити як такі, які втратили актуальність.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую за підтримку.

Тоді ми... порядку денного, пропонуємо Верховній Раді відхилити і звертаємося до pana Стефанчука щодо проведення такої закритої наради за участю всіх голів фракцій, Прем'єр-міністра України, Міністерства соціальної політики, а також окремих голів комітетів. І я думаю, що ми поза межами комітету визначимося, які ще потрібно комітети. Мабуть що це МОЗ, пан Радущкий, тому що він визначає харчову корзину. Мабуть що це Наталуха, тому що він визначає корзину, ну там панчохи, пальто, чоботи і таке інше. Тобто ті, хто беруть участь в розрахунку розміру прожиткового мінімуму як такого. І відповідно ці комітети. І провести таку нараду щодо того, яким чином ми будемо виходити з цього тупика.

Будь ласка, прошу pana Сергія провести голосування.

ГРИВКО С.Д. Шановні колеги, прошу висловити позицію згідно зазначеної пропозиції.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

ГРИВКО С.Д. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Цимбалюк – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Струневич Вадим Олегович. Струневич Вадим Олегович. Немає.

Бабенко Микола Вікторович. Немає.

Гривко Сергій Дмитрович – за.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. Підтримую, за.

ГРИВКО С.Д. За. Дякую.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

ГРИВКО С.Д. Тимошенко Юлія Володимирівна. Тимошенко Юлія
Володимирівна. Немає.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

7 – за.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати.

Ми можемо переходити до пункту третього нашого порядку денного. Це законопроект 11488, основний автор Володимир Мороз. Ми його запрошували на комітет, його немає. Водночас я б хотіла, щоб ми все ж таки проговорили це питання, не знаю, чи вийдемо ми на рішення, чи ні. Я є авторкою альтернативного законопроекту. Здавалося б, що це тематика, яка стосується вузького питання, водночас воно не таке вузьке, як може здатися.

У нас майже половина рішень національних ... *(не чути)* ЄСПЛ, і якщо половина стосується соціальних питань, то інше питання стосується щодо заборгованості по заробітній платі або щодо судових рішень, по яких людина повертається відповідно до судового рішення на своє робоче місце і там виникає ще одна колізія. Під час того, як ідуть судові процеси і людина ще не поновлена на роботі, роботодавець не сплачує за неї, за цю людину єдиний соціальний внесок. Відповідно ... *(не чути)* нарахування пенсії такий період, поки ідуть судові ... *(не чути)* до поновлення, не зараховується людині у страховий стаж, тому що у нас прямий зв'язок сплаченого єдиного соціального внеску і відповідно розмір пенсійного забезпечення та розрахунок розміру страхового стажу.

Основний законопроект пана Володимира, він стосувався того, що до страхового стажу, щоб зараховувався період, протягом якого особа була звільнена за місцем роботи, а потім поновлена на підставі рішення суду, яким визнано таке звільнення незаконним. Водночас, якщо суд визнає звільнення незаконним, поновлюється ... *(не чути)* на робочому місці, суди не зазначають у своїй практиці, що роботодавець за цей же період має сплатити ЄСВ. Основним законопроектом це питання не врегульоване. Тому в моєму альтернативному законопроекті це врегульовано, що суд має зазначити в результативному рішенні про те, що крім поновлення людини на заробітну плату суд має визначити обставини, чи потрібен, чи ні, щоб роботодавець за

цей період поновив страховий стаж. І відповідно, якщо в рішенні суду зазначається, що роботодавець має сплатити за цей період, то в тому випадку роботодавець і має сплатити такий ЄСВ. Без судового рішення і без сплати ЄСВ за цей період зарахувати в страховий стаж цей період на підставі закону не уявляється за можливе, тому що це матеріальне питання і відповідно за несплачений ЄСВ будуть розраховуватися інші люди, які платили ЄСВ. Тому добросовісність оплати ЄСВ в період, поки відбуваються судові процеси, має визначати в тому числі і суд. Тому от такий основний законопроект і альтернативний до нього.

Я прошу народних депутатів висловитися з цього приводу. Ми можемо послухати, ну от пан Олександр Шубін підняв зараз руку – представник СПО профспілок, ми можемо послухати інших представників центральних органів виконавчої влади і потім приймати рішення щодо цих законопроектів.

Будь ласка, пане Олександр.

ШУБІН О.О. Дякую.

Шановні члени Комітету Верховної Ради, ми, по-перше, дякуємо народним депутатам – авторам обох законопроектів за внесену ініціативу. Дійсно, це є проблема. Ця проблема існує і багато людей звертається за роз'ясненнями. Суди дійсно не зазначають питання, пов'язане з єдиним соціальним внеском, і тому ми підтримуємо альтернативний законопроект за основу.

І ще що важливо, щоб суди в своїх рішеннях також зазначали помісячну розбивку платежів єдиного соціального внеску, який повертається працівнику, тому що за видами соціального страхування це також є важливим, ну, за окремими видами помісячна розбивка теж важлива.

Дякую. Просимо підтримати альтернативний.

ГОЛОВУЮЧА. Абсолютно ви праві. Тому в моєму альтернативному законопроекті зазначається, що Кабінет Міністрів має зробити окремий додаток до звітності про ЄСВ, про те, як це ЄСВ має бути розбитий по місяцях, бо там виважування відбувається (*не чути*) заробітну плату по країні. І це може впливати на розмір пенсії як такої. Дякую, пане Олександрє.

Михайле Михайловичу, будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Шановна Галина Миколаївна, шановні колеги! Коротко, бо ми затягнули з часом. Насправді пан Шубін висловив позицію профспілок, до якої долучаємося і ми. Ми дякуємо обом авторам - і основного, і альтернативного, тому що вони підняли важливу тему. І я думаю, якщо ми підтримаємо альтернативний за основу, ми можемо доопрацювати, враховуючи і пропозиції, які прозвучали в основному, щоб він був збалансований і насправді щоб захищав права працівника, який поновлений на роботі, і не затягувати з цим процесом. Прошу переходити до голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Я теж вдячна пану Володимирі Морозу, бо він підняв цю тематику і мій альтернативний з'явився тільки завдяки тому, що він вніс свій основний. Я вдячна йому щиро за це.

Шановні народні депутати, тоді.

Глущенко Світлана, будь ласка. І потім ми переходимо до голосування, бо сформували вже точку зору. Будь ласка, пані Світлано.

ГЛУЩЕНКО С.А. Дякую, пані Галино, що надали слово висловитись. Дійсно проблематика є величезна при визначенні права на пенсійне забезпечення. Але ми вважаємо, що крім пенсійного забезпечення страховий

стаж впливає і на інші соціальні гарантії, тому не тільки при пенсійному забезпеченні цей страховий стаж має зараховуватись. Страховий стаж впливає і на інші гарантії – це і допомога по тимчасовій непрацездатності, допомога по безробіттю. Тому не тільки в статтю 24 Закону "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" необхідно вносити зміни, а й до Закону "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" необхідно вносити зміни. Це наша така пропозиція.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановні народні депутати, тоді я хочу порадитись з вами, чи потрібно нам застосувати 116-у, для того щоб зачепити інші закони із сфери загальнообов'язкового державного соціального страхування? В нас їх 4.

Так, будь ласка.

_____. Я думаю, що зауваження слухне і дякую також вам за ініціативу цю, тому що деякі процеси в нас тривають понад 5-6 років і таким чином людина дуже багато втрачає свого трудового стажу. Тому я пропоную проголосувати за альтернативний і з врахуванням відповідних ...

ГОЛОВУЮЧА. *(Не чути)*

ЦИМБАЛЮК М.М. Мікрофон, Галино Миколаївно, вас не чути.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Михайле Михайловичу.

Таким чином є пропозиція щодо включення законопроекту 11488, і основного і альтернативного, до порядку денного, пропонувати Верховній Раді під час розгляду цього законопроекту основний 11488 відхилити, а за основу прийняти законопроект 11488-1 із зазначенням 116 статті, з

врахуванням того, що до другого читання нам потрібно врахувати не тільки загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, але і ще три інших види загальнообов'язкового державного соціального страхування. І 116-ю обмежити тільки ті закони, які стосуються страхового стажу і внесення ЄСВ, і захисту в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування. Прошу за це голосувати.

ГРИВКО С.Д. Шановні колеги, прошу висловити свою позицію згідно зазначеної інформації.

Третякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

ГРИВКО С.Д. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Бабенко Микола Вікторович. Немає.

Гривко Сергій Дмитрович – за.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

ГРИВКО С.Д. Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тимошенко Юлія Володимирівна. Немає.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. За.

ГРИВКО С.Д. 8 – за.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати.

Переходимо до пункту четвертого нашого порядку денного, розглядаємо питання законопроекту 12010 пана Лаби. Пан Михайло з нами не зможе сьогодні бути, його запрошували.

Водночас ця тематика нам знайома...

І я просила б Михайла Михайловича Цимбалюка, може, висловитися щодо цього законопроекту, бо він у нас є незмінним головою робочих груп щодо підготовки змін до Закону "Про гуманітарну допомогу". І, може, ми можемо зараз це проголосувати. Цей законопроект підтримується... організаціями і я думаю, що також і в залі у нас велика підтримка.

Будь ласка, Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую, Галино Миколаївно.

Шановні колеги, Михайло Михайлович Лаба запропонував законопроект до внесення змін до статті 6 і статті 15 Закону України "Про гуманітарну допомогу" (реєстраційний номер 12010). Він пропонує затвердити те, що транспортні засоби, які ввозяться для виконання статутних цілей громадських об'єднань зі статусом юридичної особи, благодійних організацій та відокремлених підрозділів іноземних неурядових організацій, акредитованих в Україні, визнаються гуманітарною допомогою. Вимоги до транспортних засобів, які можуть ввозитись, та критерії до громадських об'єднань зі статусом юридичної особи, благодійних організацій та відокремлених підрозділів іноземних неурядових організацій, акредитованих в Україні, встановлюються Кабінетом Міністрів.

Шановні колеги, це на багаточисленні прохання наших громадських організацій благодійних, які займаються саме благодійною допомогою. Я думаю, що це вже майже вичерпний перелік тих, кого ми звільняємо від оподаткування, які насправді допомагають громадянському суспільству, в тому числі підтримка наших іноземних партнерів, які мають відокремлені тут свої підрозділи.

Я пропоную підтримати, рекомендувати Верховній Раді в першому читанні і за основу. Я думаю, що до другого читання там майже немає чого доповнювати, можливо, і пропонувати в другому читанні і в цілому. Галино Миколаївно, тут треба політичне ваше рішення, тому що насправді багато хто очікує цієї зміни до статті 6 і 15 Закону України "Про гуманітарну допомогу".

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Михайле Михайловичу.

Я думаю, що ми Міністерство фінансів маємо послухати. І я принагідно звертаюся до всіх громадських організацій, які підтримують цей

законопроект, звернутися до Президента України щодо підписання попередніх змін до Закону "Про гуманітарну допомогу", який стосується водоканалу. Просто у мене велике прохання саме до Президента звернутися щодо підпису, для того щоб цей наш законопроект, якщо ми його (*не чути*), то в цьому випадку не було накладки на той попередній. Тому прохання це зробити.

Максим Лациба. Потім Дарина Марчак.

ЛАЦИБА М.В. Доброго дня, колеги. Максим Лациба, Український незалежний центр політичних досліджень. Ми підтримуємо даний законопроект, і справді комітет вже знайомився з цією ідеєю у вигляді правки тоді. Була рекомендація від комітету подати окремий законопроект. Пан Цимбалюк порадив. І ми вдячні народним депутатам, що був поданий такий законопроект. Він справді важливий, бо він дає можливість громадським благодійним організаціям отримати цей транспортний засіб для того, щоб розвезти цю гуманітарну допомогу, можливо, інколи й евакуювати людей з конфліктних бойових дій, зон, це справді важливо.

Хочу зазначити, що він говорить, що ця норма діє саме в умовах воєнного стану, тобто воно тимчасове. І другий важливий нюанс, що вимоги до цих транспортних засобів, тобто до кількості місць, до цільового використання будуть визначатися постановою Кабінету Міністрів. Тобто у Мінфіну, Мінсоцу завжди в руках є інструмент постійно діючий, через постанову Кабінету Міністрів вони можуть уточнювати і контролювати цей процес. Цей законопроект тільки дає, ну, скажемо, право і дає інструмент для Кабінету Міністрів. Тому це збалансована виважена формула і я її повністю підтримую і навіть підтримую ідею пана Михайла Цимбалюка, що, можливо, рекомендувати і в цілому його ухвалити, враховуючи те, що все одно потім ще буде рішення Кабміну, який може уточнювати параметри.

Тому просимо підтримати. І чуємо заклик голови комітету пані Галини Третьякової, звернемося до Президента, нагадаємо про важливі зміни в Закон "Про гуманітарну допомогу" в частині водоканалів, тому що це теж дуже важливо для критичної інфраструктури. Обов'язково звернемося, нагадаємо, попросимо якомога швидше підписати.

Дякуємо.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Максиме.

Шановні народні депутати, ну я думаю, що нам не вдасться за основу і в цілому, ми ще комітет Гетманцева не пройшли, не пройшли ще Міністерство фінансів, у нас тут ще буде багато поза комітетом консультацій.

Дарина Марчак, будь ласка.

МАРЧАК Д.М. Шановна Галино Миколаївно, шановні народні депутати, ми підтримуємо цей законопроект, але ми би просили не голосувати його в цілому, тому що, на наш погляд, законопроект потребує обов'язкового доопрацювання.

Спробую пояснити чому. От такої редакції, як запропонована, я як Дарія Марчак можу створити ГО Дарії Марчак, завезти без мита будь-який автомобіль, в тому числі люксовий, і з будь-яким статутом, згідно з моїм статутом я буду користуватись і раз в рік їздити в критичну інфраструктуру за довідкою, що буде давати мені право далі використовувати цей автомобіль. Тому ми, підтримуючи законопроект, маємо дві правки. Ми надавали ці правки на комітет і ми би дуже просили доопрацювати цей законопроект в частині визначення критеріїв, що застосовуватимуться до організацій, які використовують транспортні засоби, отримані в якості гуманітарної допомоги, і ці критерії точно мають бути в законі, тому що інакше, ну, я вибачаюсь, але потім є великі ризики, а також вимоги до таких транспортних засобів.

Ми пропонували правку, я не знаю, чи варто її зараз озвучувати, чи просто до другого читання, якщо буде можливість, ми зареєструємо і будемо просити про підтримку, щоб не було можливостей і ризиків зловживань.

Дякую. В решті підтримуємо.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Я думаю, що ми ці правки на друге читання можемо зробити. Таким чином включити цей законопроект до порядку денного і рекомендувати Верховній Раді прийняти за основу з урахуванням цієї дискусії, про яку ми сьогодні кажемо.

Гаразд, голосуємо. Пане Сергію.

ГРИВКО С.Д. Шановні колеги, прошу висловити позицію зазначену.

Третякова Галина Миколаївна.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. За.

ГРИВКО С.Д. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Струневич Вадим Олегович. Струневич Вадим Олегович. Немає.

Бабенко Микола Вікторович. Немає.

Гривко Сергій Дмитрович – за.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тимошенко Юлія Володимирівна. Немає.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

7 – за.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати.

Ми переходимо до п'ятого питання нашого порядку денного. Це законопроект, який пані Циба при доповіді з трибуни 9042-1 на друге читання обіцяла, що ми внесемо його, тому що ми втратили до законопроекту 9042-1 прикінцеві положення, які вносили надзвичайно важливі правки до Закону "Про соціальні послуги". Зокрема цим законопроектом пропонувалося внести те, що Європа називає кейс-менеджмент, а у нас це було визначено як "ведення випадку", цю зміну до Закону "Про соціальні послуги" ми втратили.

Будь ласка, пані Тетяна Циба як основна авторка, будь ласка.

ЦИБА Т.В. Дякую, пані Галино.

Власне, пані Галина майже все сказала. Підтримуваний нами на комітеті 9042-1. Під час розгляду в залі там була одна правка не підтримана, а та правка містила окрім положень, які частина зали вважала спірними, там були декілька дуже важливих положень, які дозволяють уточнити і мультидисциплінарні команди, і ведення випадку, і соціальні послуги, ну тобто те, що реально працює і без чого нам досить важко впоратись.

Тому ми взяли найкраще із цієї викинутої правки і хочемо все ж таки внести це як окремий законопроект, і дуже просимо вашої підтримки. До речі, ГНЕУ теж пише про підтримку, ну там є якісь технічні зауваження, які мені видається, що в другому читанні це може бути просто ідеальний закон.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Тетяно.

Михайло Михайлович, будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Підтримуємо повністю сказане і рекомендуємо Верховній Раді, вірніше, комітету як пропозиція: рекомендувати Верховній Раді в першому читанні і за основу.

ГОЛОВУЮЧА. Шановні народні депутати, тоді можемо голосувати, так? Тут ми це все вже обговорювали.

Таким чином є пропозиція рекомендувати Верховній Раді включити законопроект № 12124 до порядку денного і рекомендувати Верховній Раді прийняти його за основу.

Прошу пана Сергія провести голосування.

ГРИВКО С.Д. Шановні колеги, прошу висловити позицію із зазначеної пропозиції.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Бабенко Микола Вікторович. Немає.

Гривко Сергій Дмитрович – за.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Тимошенко Юлія Володимирівна. Немає.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

8 - за.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Сергію.

Шановні народні депутати, у нас залишилися останні 4 питання. Вони стосуються 4-х законопроектів щодо ветеранської політики, які ми прийняли на останньому пленарному тижні. Є узгоджена позиція чотирьом народним депутатам дати по одному закону, щоб у всіх була робота.

Відповідно законопроект 11116 пані Никорак Ірини, авторки цього законопроекту, законопроект 10258 - Тарасенко Тарас, законопроект 11007 - Остапенко Анатолій і законопроект 11123 пані Тетяни Циби, оскільки в неї звільнилися руки, якщо ми приймемо 10256, який наче всіма фракціями...

Таким чином в мене прохання, якщо все узгоджено, тоді ми можемо голосувати, якщо немає інших зауважень. Немає інших зауважень? Тоді голосуємо.

Пане Сергію, 4 робочих групи...

ЦИМБАЛЮК М.М. Якщо можна, така пропозиція.

ГОЛОВУЮЧА. Так, Михайле Михайловичу.

ЦИМБАЛЮК М.М. Така пропозиція на завершення роботи комітету. Коли озвучує пана Тарасенка, підкреслюйте, що він заступник голови комітету. Це важливо для нього.

(Сміх у залі)

ГОЛОВУЮЧА. Я думаю, що він перевиховався в Комітеті з питань соціальної політики, бо у нас демократія. Дякую, Михайле Михайловичу.

ГРИВКО С.Д. Шановні колеги, прошу виявити позицію за зазначену пропозицію.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич - за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.

Бабенко Микола Вікторович. Немає.

Гривко Сергій Дмитрович - за.

Остапенко Анатолій Дмитрович

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую.
Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак - за.

ГРИВКО С.Д. Дякую.
Тарасенко.

ТАРАСЕНКО Т.П. Дякую першому заступнику голови Цимбалюку Михайлу Михайловичу за висловлену пропозицію. Підтримую...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, колеги. Дякую всім. Прийнято рішення.

ГРИВКО С.Д. Тимошенко Юлія Володимирівна. Немає.
Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. За.

ГРИВКО С.Д. Дякую. 8 - за.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати. Дякую, що у нас ще почуття гумору зберігається. Дякую всім народним депутатам, які виступили з законодавчими ініціативами, це надзвичайно важливо, щоб ми доповнювали урядові пропозиції.

Хочу ще окремо звернутися до Міністерства у справах ветеранів, бачу Руслана Приходька, він там один раз підняв руку, але не встиг виступити по

питанню. Я прошу теж міністерство передати пану Фархаду, який буде займатися спілкуванням у робочих групах по підготовці юридичних ініціатив, законодавчих зокрема, прохання, щоб ми знали, які пропозиції хоче змінити на друге читання Міністерство у справах ветеранів ще на стадії внесення правок. Нагадаю, що правки до цих чотирьох законопроектів подаються до 12-го...*(нерозбірливо)*, після цього починають працювати зазначені робочі групи.

Дякую всім народним депутатам, дякую всім, хто долучився до нашого комітету, і пану Шубіну сьогодні за надзвичайно влучні виступи.

Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!